

Bezpečnosť pri práci v chemických podnikoch z pohľadu IP

Ing. Ivan Kompas
Inšpektorát práce Bratislava

OBSAH

- ▶ Úvod
- ▶ Legislatíva
- ▶ Povinnosti zamestnávateľa
- ▶ Povinnosti zamestnanca
- ▶ Pracovné úrazy
- ▶ Nároky z PPV
- ▶ Záver

Úvod

- ▶ BOZP – system právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (zaručuje čl. 36 Ústavy SR)
- ▶ BOZP: je stav pracovných podmienok eliminujúcich vplyv nebezpečných a škodlivých faktorov pracovného procesu alebo prostredia na zamestnancov .
- ▶ BOZP si kladie za cieľ :
  - ❑ zabezpečiť bezpečnosť, zdravie a pracovnú schopnosť zamestnancov,
  - ❑ prispieť k eliminovaniu škôd zamestnávateľa na zariadeniach, výrobkoch, v službách, pri výlukách v pracovnom procese a iné finančné straty.

Úvod

Ochrana bezpečnosti a zdravia pri práci:

- ▶ – rovnocenná a neoddeliteľná súčasť plánovania a plnenia úloh zamestnávateľa
- ▶ – zamestnávateľ zodpovedá za škodu, ktorá vznikne v súvislosti s pracovným úrazom alebo chorobou z povolania
  - ❑ povinnosti zamestnávateľa
  - ❑ povinnosti zamestnanca
  - ❑ spolupráca na pracoviskách
  - ❑ preventívne a ochranné služby
  - ❑ výchova a vzdelávanie v oblasti BOZP

Úvod

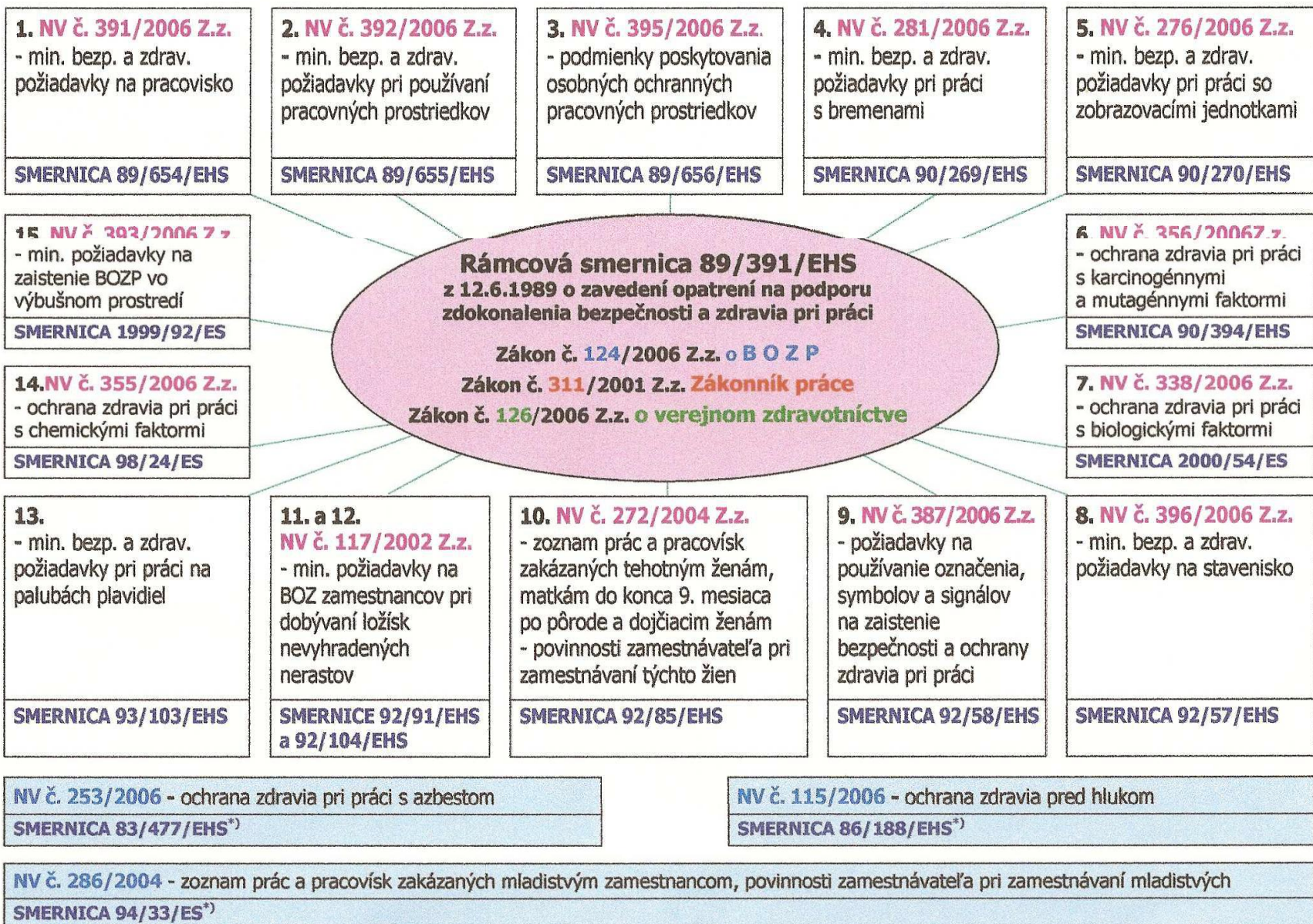
Legislatíva

- ▶ Zákon č. 460/1992 Z.z. Ústava SR
- ▶ Zákon č. 124/2006 Z.z. o BOZP
- ▶ Zákon č. 355/2007 Z.z. VZ
- ▶ Zákon č. 125/2006 Z.z. o IP
- ▶ Zákon č. 311/2001 Z.z. ZP
- ▶ Právne a ostatné predpisy na BOZP
- ▶ Vnútorne predpisy zamestnávateľa

Legislatíva

- ▶ Súvisiace právne predpisy:
- ▶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry a o zmene a doplnení ďalších smerníc a nariadení EÚ v platnom znení
- ▶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady(ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí v platnom znení
- ▶ Nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v platnom znení

*) Pozn.: Tieto smernice nespádajú pod rámcovú smernicu 89/391/EHS.

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ Bezpečnosť práce s chemickými látkami a prípravkami je ovplyvnená viacerými faktormi:
  - ❑ – nebezpečnosť látky ,
  - ❑ – jej množstvo,
  - ❑ – charakter pracovného procesu,
  - ❑ – poznatky o správaní sa chemickej látky alebo prípravku,
  - ❑ – zásady bezpečnej práce s nimi,
  - ❑ – úroveň bezpečnostných technických opatrení,
  - ❑ – organizačné opatrenia,
  - ❑ – výber a používanie osobných ochranných
  - ❑ – pracovných prostriedkov,
  - ❑ – poskytovanie prvej pomoci

Povinnosti zamestnávateľa

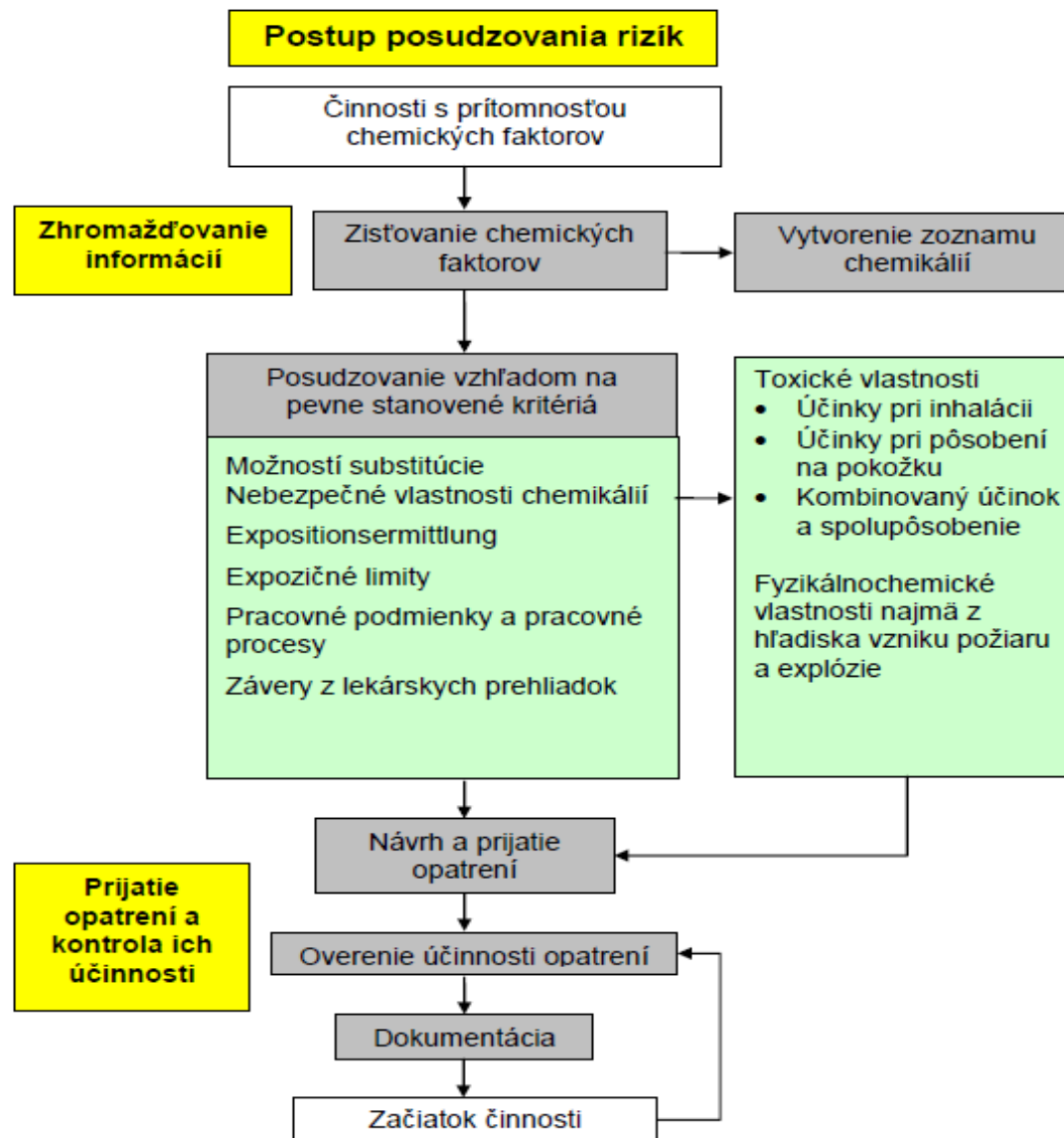
- ▶ KBÚ – dokument poskytujúci komplexné informácie o látke alebo zmesi pre použitie v regulačných rámcoch na kontrolu chemikálií na pracovisku

- ❑ 1. označenie látky/prípravku a firmy
- ❑ 2. zloženie/údaje o komponentoch
- ❑ 3. možné nebezpečenstvá
- ❑ 4. opatrenia pre prvú pomoc
- ❑ 5. opatrenia na ochranu pred požiarom
- ❑ 6. opatrenia pri neúmyselnom uvoľnení
- ❑ 7. manipulácia a skladovanie
- ❑ 8. obmedzenie expozície a osobné ochranné
- ❑ 9. fyzikálne a chemické vlastnosti
- ❑ 10. stabilita a reaktivita
- ❑ 11. údaje o toxikológii
- ❑ 12. údaje o ekológii
- ❑ 13. pokyny na zničenie
- ❑ 14. údaje o transporte
- ❑ 15. predpisy
- ❑ 16. ostatné údaje

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ Zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko a odstraňovať ich
- ▶ Zamestnávateľ je povinný uistiť sa, že rizika vyplývajúce z nebezpečných chemických faktorov sú eliminované alebo znížené na najnižšiu možnú mieru, že bezpečnosť a zdravie zamestnancov nebude ohrozované

Povinnosti zamestnávateľa

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ zabezpečovať, aby pracoviská a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ zabezpečovať, aby chemické faktory, fyzikálne faktory, biologické faktory, faktory ovplyvňujúce psychickú pracovnú záťaž a sociálne faktory neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov
  - ❑ – určovať bezpečné pracovné postupy
  - ❑ – určiť aj postup pre prípad
  - ❑ – záchranných prác,
  - ❑ – evakuácie a
  - ❑ – vzniku poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ určovať a zabezpečovať ochranné opatrenia, ktoré sa musia vykonať, napr.:
  - ❑ – opatrenia na obmedzenie možných následkov ohrozenia života a zdravia priestoroch, kde sa používajú alebo skladujú NL
  - ❑ – určovať a zabezpečovať ochranné prostriedky, ktoré sa musia používať, vrátane prostriedkov prvej pomoci

Povinnosti zamestnávateľa

Príklad :

- ▶ Pri manipulácii s nebezpečnými látkami, napr. pri ich doprave v potrubí, dôjde k poruche potrubia alebo jeho technologických častí.
  - ❑ – nebezpečné látky začnú unikať do okolia
    - spôsobujú ohrozenie živej prírody.
  - ❑ – ohrozenie možno chápať ako možnosť aktivovania nebezpečenstva
    - ❑ – aktívna vlastnosť objektu.

Povinnosti zamestnávateľa

► Taliansko – Seveso – 1976

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ v intervaloch určených osobitnými predpismi zabezpečovať kontrolu, meranie a hodnotenie faktorov pracovného prostredia
- ▶ kontrola zákazu fajčenia
- ▶ kontrola zákazu požívania alkoholu
- ▶ kontrola technických zariadení

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ nahrádzať namáhavé a jednotvárne práce a práce v sťažených a zdravíu nebezpečných alebo škodlivých pracovných podmienkach vhodnými:
  - ❑ – pracovnými prostriedkami,
  - ❑ – pracovnými postupmi a výrobnými postupmi
  - ❑ – zdokonaľovaním organizácie práce
- ▶ s ChLaP zaobchádzať len v miere nevyhnutne potrebnej a vyvarovať sa ich používaniu tam, kde je možno nahradiť ich látkami alebo prípravkami neškodlivými alebo aspoň menej škodlivými

Povinnosti zamestnávateľa

► Školenia BOZP

- – periodicità
  - vstupné
  - opakované (min. 1x za 2 roky)
  - osobitné opakované – podľa požiadaviek predpisov BOZP
(chem. faktory 1x za rok)
  - pri preradení a zavedení novej technológie a prac. postupov

Povinnosti zamestnávateľa

► Školenia BOZP

- ❑ oboznamovanie s predpismi na zaistenie BOZP
- ❑ so zásadami bezpečnej práce, bezpečného správania sa na pracovisku a s bezpečnými pracovnými postupmi (vrátane KBÚ)
- ❑ overovať znalosť s existujúcim a predvídateľným nebezpečenstvom a ohrozením
- ❑ s dopadmi, ktoré môžu pôsobiť na zdravie
- ❑ s ochranou pred dopadmi na zdravie
- ❑ so zákazom vstupovať do priestoru, zdržiavať sa v priestore a vykonávať činnosti, ktoré by mohli bezprostredne ohroziť život alebo zdravie zamestnanca

Povinnosti zamestnávateľa

Dokumentácia

- ▶ viesť a uchovávať predpísanú dokumentáciu
- ▶ viesť záznamy a evidenciu súvisiacu s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci
  - ▶ – 5 rokov bežná evidencia
    - KBÚ
    - prevádzkový poriadok
    - havarijný plán
  - ▶ – 10 rokov Záznam o RPÚ
  - ▶ – 20 rokov záznamy o LPP zamestnancov na rizikových pracoviskách

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ zabezpečiť vykonávanie zdravotného dohľadu PZS vrátane LPP vo vzťahu k práci,
- ▶ predkladať RÚVZ návrhy na zaradenie pracovných činností do kategórie RP
  - Práce sa zaradujú do štyroch kategórií:
    - – podľa úrovne a charakteru faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré môžu ovplyvniť zdravie zamestnancov,
    - – hodnotenia zdravotných rizík
    - – na základe zmien zdravotného stavu zamestnancov
- ▶ Rizikovou prácou je práca zaradená do **tretej** a **štvrtej** kategórie

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ Zarad'ovať zamestnancov na výkon práce so zreteľom na ich ZS a schopnosti a na ich vek, kvalifikačné predpoklady a OS
  - ❑ – zakázané práce ženám
  - ❑ – zakázané práce mladistvým
  - ❑ – obmedzenia pri práci s bremenami

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ vypracovať zoznam poskytovaných OOPP
- ▶ bezplatne poskytovať zamestnancom OOPP
- ▶ viesť evidenciu OOPP
- ▶ udržiavať OOPP v používateľnom a funkčnom stave a dbať o ich riadne používanie
- ▶ pitný režim a poskytovanie umývacích, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov

Povinnosti zamestnávateľa

- označovanie pracovísk (NV č. 387/2006 Z. z.)

Zákaz dotýkať sa

Zákaz hasenia vodou

Príkaz na používanie prostriedku
na ochranu dýchacích ciest

Nebezpečenstvo jedovatej
látky

Nebezpečenstvo požiaru
alebo vysokej teploty

Biologické nebezpečenstvo

Prostriedky na vymývanie očí

Bezpečnostná sprcha

Miesto prvej pomoci

Povinnosti zamestnávateľa

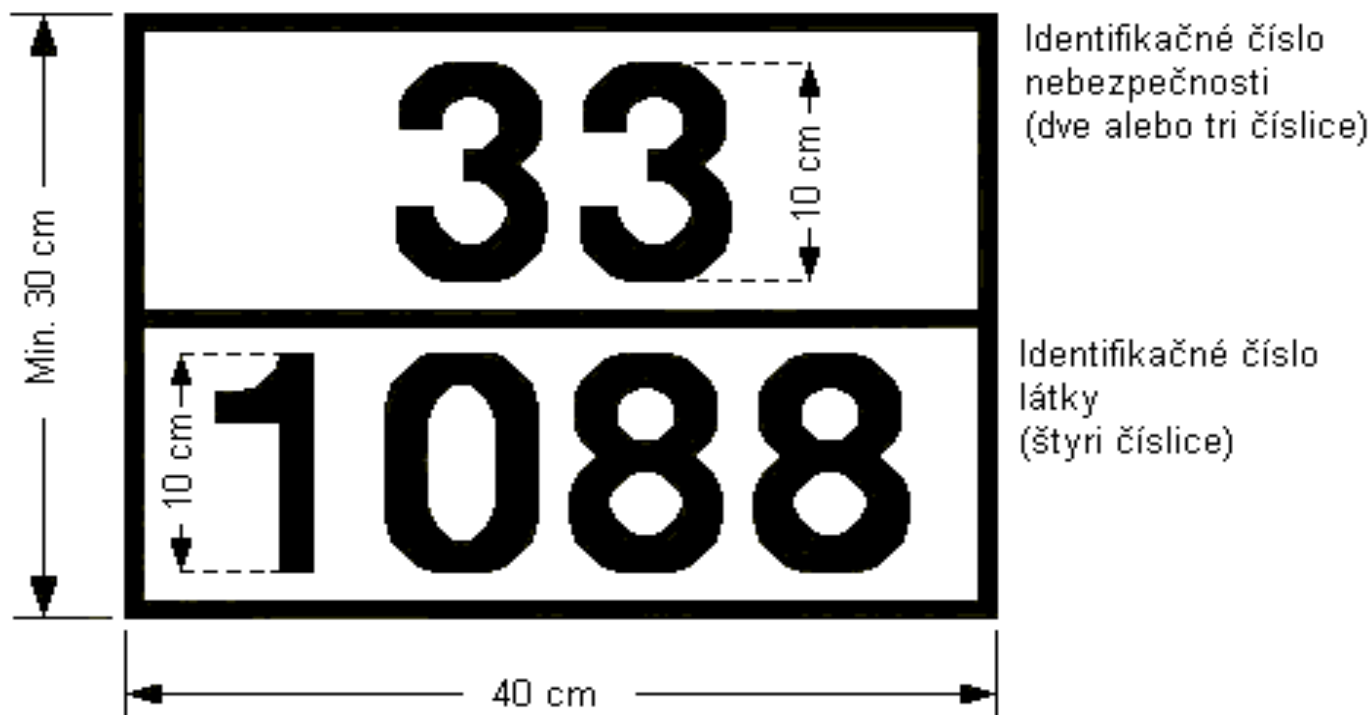
► Označovanie obalov

- ❑ – obchodný názov,
- ❑ – obsah účinnej látky,
- ❑ – znak nebezpečnosti s varovným upozornením,
- ❑ – návod na použitie,
- ❑ – zásady bezpečného zaobchádzania,
- ❑ – pokyny zneškodňovania zvyškov a obalov,
- ❑ – príznaky otravy,
- ❑ – pokyny pre prvú pomoc,
- ❑ – kontaktnú adresu,
- ❑ – H–vety a P–vety

Povinnosti zamestnávateľa

- ▶ označovanie prepravných obalov a dopravných prostriedkov
  - ❑ – Kemmler kód je definovaný ako dvoj – alebo trojmiestna kombinácia znakov
    - napr. X333 – samozápalná kvapalina, ktorá nebezpečne reaguje s vodou
  - ❑ – UN kód je štvormiestne identifikačné číslo nebezpečnej látky alebo skupiny nebezpečných látok podľa zoznamu nebezpečných látok OSN

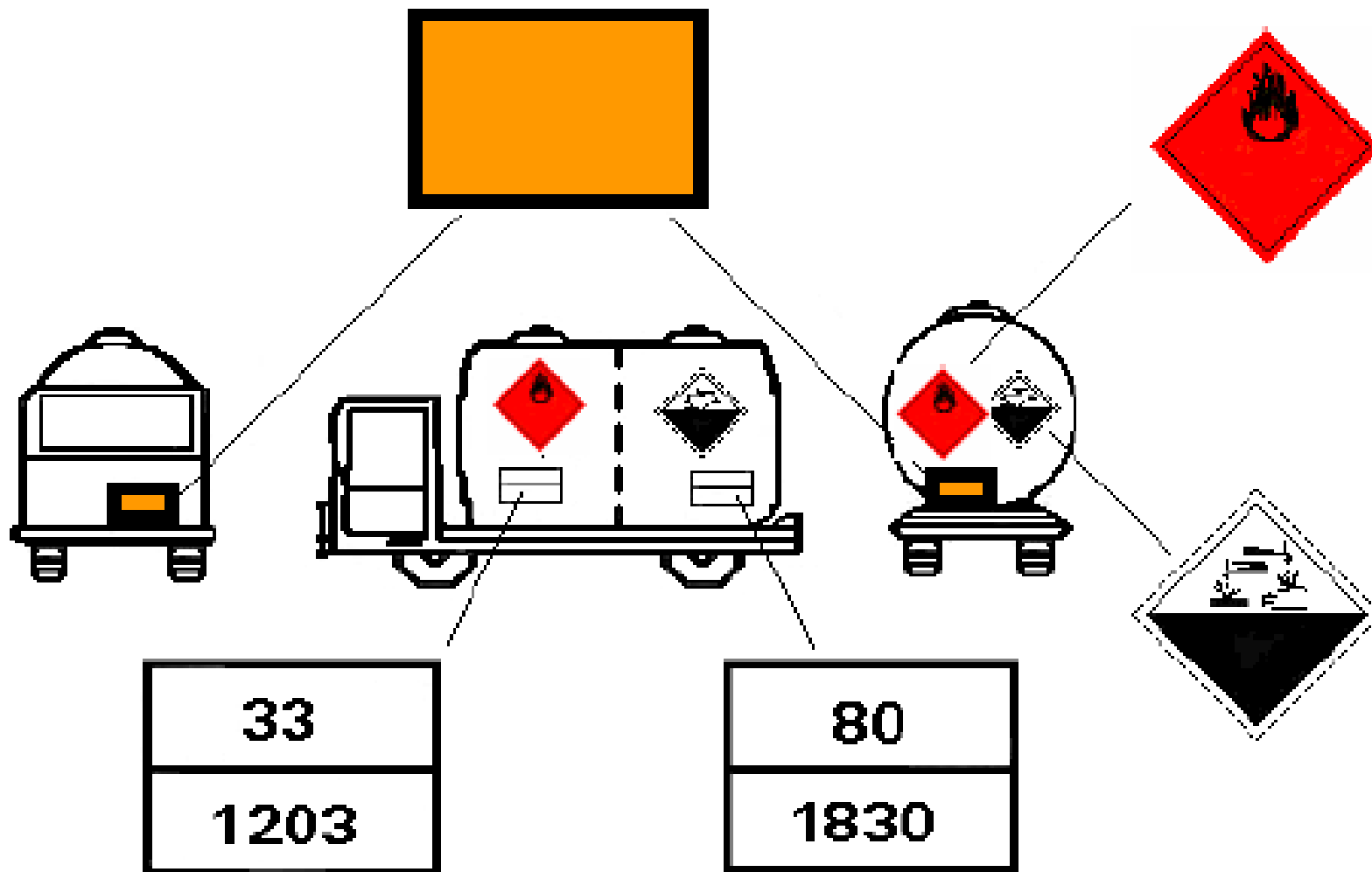
Povinnosti zamestnávateľa

Farba tabuľky oranžová.

Rámček, vodorovný deliaci pruh a číslice sú v čiernej farbe o hrúbke čiary 15 mm.

Povinnosti zamestnávateľa

Umiestnenia identifikačnej tabuľky na prepravnom obale a dopravnom prostriedku

Povinnosti zamestnancov

▶ právo

- ❑ – prerokovať BOZP
- ❑ – odmietnuť vykonať prácu

▶ povinnosti

- ❑ – dodržiavať predpisy (riadne a p preukázateľné oboznámenie)
- ❑ – vykonávať práce v súlade s návodom a poznatkami
- ❑ – bezodkladne oznámiť úraz z zamestnávateľovi

Povinnosti zamestnancov

- ▶ – vykonávať určené práce
- ▶ – používať OOPP, bezpečnostné zariadenia
- ▶ – nevstupovať do zakázaných priestorov
- ▶ – zúčastňovať sa na školení
- ▶ – podrobiť sa lekárskeym prehliadkam
- ▶ – oznamovať nedostatky
- ▶ – nepožívať alkohol a podrobiť sa vyšetreniu
- ▶ – dodržiavať zákaz fajčenia

Pracovné úrazy

- ▶ definícia – PÚ, RPÚ, ZPÚ
- ▶ registrácia
- ▶ povinnosti
  - ❑ – klasifikovať úraz (ošetrojúci lekár)
  - ❑ – zachovať miesto úrazu
  - ❑ – ohlásiť PÚ (ZZ, PZ, IP)
  - ❑ – spísať a zaslať záznam (4 dni, 8 dní)
  - ❑ – zaslať správu o opatreniach (do 30 dní)
- ▶ Záznam o RPÚ – tlačivo, 10r.

Pracovné úrazy

Identifikačný údaj ústredného orgánu (odvetvie národného hospodárstva)		Závod	
		Prevádzka Sídlo závodu	
Podnik Odborový zväz		Okres	
Meno a priezvisko zraneného		Dátum narodenia	
1	deň	mesiac	rok
Stav	Počet nezaopatrených detí	Bydlisko	
Vzťah zraneného k závodu (zamestnanec, člen poľnohospodárskeho družstva, brigádnik a pod.)			
2	Je zranený nemocensky poistený	ÁNO	NIE ?
Pracovisko zraneného		Druh vykonávanej práce (funkcie)	Túto prácu vykonáva v závode
		roko v	mesiacov
3	Mal zranený požadovanú kvalifikáciu pre prácu, pri ktorej došlo k úrazu, príp. Bol poučený o správnom pracovnom postupe ÁNO NIE ? Bol zranený inštruovaný o bezpečnosti pri práci, ktorú práve vykonával ÁNO NIE ?		
Kedy naposledy (dátum)		Inštruktáž vykonal :	
Hodina	deň	mesiac	rok u. úraz Od začiatku
4	zmeny zranený odpracoval	hodín	Druh zranenia alebo poškodenia
Zranená časť tela			
Miesto, kde došlo k úrazu			
Ide o úraz ťažký ÁNO NIE ? Ide o úraz hromadný ÁNO NIE ? Koľko osôb bolo súčasne zranených			
5	Ide o úraz smrteľný ÁNO NIE ? Zranený zomrel ihneď ÁNO NIE ? Alebo neskoršie (dátum)		
6	Aký úkon zranený vykonával v okamžiku úrazu ?		
Popíšte, ako došlo k úrazu			
7			
Názov zdroja úrazu: stroj (značka, výkon, rok výroby), zariadenie, náradie, materiál, energia (napätie, tlak, teplota), látky. Keď má zdroj súčasti, uvedie sa i jeho súčasť.			
8			Štátna značka zdroja úrazu

Pracovné úrazy

	Čo bolo v čase úrazu na pracovisku v nesprávnom alebo nebezpečnom stave a ktorý predpis (normu) závod porušil ?
	Čo zranený robil nesprávnym alebo nebezpečným spôsobom a ktorý predpis (normu) svojím konaním porušil?
9	Bol úraz spôsobený alebo ovplyvnený inou osobou (ktorou – meno a adresa), alebo vznikol následkom spolupôsobenia prírodných živlov alebo zvierat?
	Aká škoda vznikla pri úraze závodu?
	Utrpel zranený škodu na veciach a akú?
	Štát. Značka príčiny úrazu
	Podpis zraneného (podľa možnosti)
	Podpis nadriadeného
	Podpis funkcionára odborového zväzu
	Podpisy svedkov úrazu
	Vyšetrenie úrazu bolo vykonané a záznam podpísaný
	dňa : mesiac : rok :
10	Na odstránenie príčin úrazu vykoná vedenie závodu tieto opatrenia: a) organizačné a technické
	b) výchovné
	podpis vedúceho
11	Vyjadrenie ZV odborovej organizácie, event. Komisie k navrhnutým opatreniam v rubrike 10
	Záznam o kontrole vykonaných opatrení :
12	Adresa ÚNZ (nemocnice), kde bol zranený ošetrovaný (liečený)
13	Vyplní len poľnohospodárske družstvo. Má zranený nárok na výplatu nemocenského podľa zákona ÁNO NIE ? Má zranený na podporu zo sociálneho fondu PD ÁNO NIE ? Výška preddavku vyplácaného členom PD na jednu pracovnú jednotku V Sk v čase úrazu pracovníka. Výška plánovanej odmeny vrátane naturálií na jednu pracovnú jednotku členom PD v roku úrazu v Sk

Pracovné úrazy

- ▶ PÚ v roku 2017 – údaje za IP BA
  - ❑ <https://www.ip.gov.sk/stav-vyvoj-pracovnych-urazov-chorob-z-povolania-v-roku-2017/>

Nároky z PPV

- ▶ **Právo na odmenu za vykonanú prácu**
  - –mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce
    - 3. alebo 4. kategórie + OOPP
    - najmenej 20% minimálneho mzdového nároku za hodinu pre prvý stupeň náročnosti práce

Nároky z PPV

► Pracovný čas

- ❑ – jednozmenná: 40 hodín týždenne
- ❑ – dvojzmenná: 38 a 3/4 hodiny týždenne
- ❑ – trojzmenná a nepretržitá: 37 a 1/2 hodiny týždenne
- ❑ – s dokázaným chemickým karcinogénom pri pracovných procesoch s rizikom chemickej karcinogenity: 33 a 1/2 hodiny týždenne
- ❑ – mladistvý zamestnanec mladší ako 16 rokov: najviac 30 hodín týždenne

Nároky z PPV

► Pracovný čas

- ❑ – mladistvý zamestnanec starší ako 16 rokov: najviac 37 a 1/2 hodiny týždenne
- ❑ – pracovný čas mladistvého zamestnanca: max. 8 hodín v priebehu 24 hodín
- ❑ – priemerný týždenný pracovný čas: max. 48 hodín vrátane práce nadčas

Nároky z PPV

► Dovolenka

- ❑ – základná výmera: 4 týždne
- ❑ – výmera: 5 týždňov ak do konca kalendárneho roka dovŕši zamestnanec aspoň 15 rokov pracovného pomeru po 18. roku veku
- ❑ – dovolenka za odpracované dni v dĺžke jednej dvanástiny dovolenky za kalendárny rok za každých 21 odpracovaných dní

Nároky z PPV

► Nároky zo skončenia PPV

- ❑ Zamestnancovi, s ktorým zamestnávateľ skončí pracovný pomer výpoveďou alebo dohodou z dôvodov, že zamestnanec nesmie vykonávať prácu pre:
  - pracovný úraz,
  - chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou,
  - alebo ak na pracovisku dosiahol najvyššiu prípustnú expozíciu určenú rozhodnutím príslušného orgánu verejného zdravotníctva,

patrí pri skončení pracovného pomeru odstupné v sume najmenej **desať násobku** jeho priemerného mesačného zárobku.

Nároky z PPV

- ▶ Nároky pri PÚ
  - – výška náhrady za bolesť a výšku za sťaženie spoločenského uplatnenia za jeden bod v roku 2018: 19,08 €
(v roku 2017: 18,24 €, teda hodnota sa zvýšila o 0,84 €)

Záver

Kontakt:

Ing. Ivan Kompas
ivan.kompas@ip.gov.sk
0907/739 156
+421 2 3281 2613
Inšpektorát práce Bratislava
www.nip.sk

ĎAKUJEM ZA POZORNOST !